Vuoden 2027 talousarvio ja taloussuunnitelma 2028-2029

Kunnanhallitus 23.11.2026
2192/02.02.00/2022

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin taloudet, vastuut ja velvoitteet.

Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainoinen tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha- ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelman valmistelussa lähtökohtana on ollut kestävän ja tasapainoisen kuntatalouden turvaaminen. Kunnan talouteen vaikuttavat erityisesti väestökehitys, palvelutarpeiden muutokset, henkilöstömenojen kasvu sekä verotulojen ja valtionosuuksien kehitys. Talouden suunnittelussa korostuvat menokehityksen hallinta, palvelutuotannon tarkoituksenmukainen järjestäminen ja investointien huolellinen priorisointi.

Kunnan tuloveroprosentti vuonna 2027 on 8,1. Valtuusto on vahvistanut vuoden 2027 kiinteistöveroprosentit 9.11.2026. Yleinen kiinteistöveroprosentti on 1,10, vakituisten asuinrakennusten 0,50, muiden asuinrakennusten 1,15, maapohjan 1,30 ja voimalaitosten 3,10. Talousarviovuonna verotuloja arvioidaan kertyvän 6 851 000 euroa ja valtionosuuksia 8 680 463 euroa.

Talousarvioesityksen toimintatuotot ovat 4 800 117 euroa ja toimintakulut 19 202 819 euroa. Toimintakate on -14 402 702 euroa.

Vuosikatteeksi arvioidaan 1 251 761 euroa ja suunnitelman mukaisiksi poistoiksi 1 235 016 euroa. Tilikauden tulos on 16 745 euroa ylijäämäinen.

Talousarviovuonna jatketaan kuntastrategian mukaista panostamista kunnan veto- ja pitovoimaan sekä elinvoiman kehittämiseen. Kuntamarkkinointiin ja matkailun aluemarkkinointiin varataan yhteensä 120 000 euroa, josta kuntamarkkinoinnin osuus on 90 000 euroa ja matkailun aluemarkkinoinnin 30 000 euroa. Kuntamarkkinoinnissa keskitytään näkyvyyden kasvattamiseen ja asukashankintaa tukevaan mainontaan. Elinkeinotoimintaa kehitetään vuosille 2026–2033 laaditun elinkeino-ohjelman mukaisesti. Keskeisiä painopisteitä ovat yritysten toimintaedellytysten ja investointien edistäminen, matkailun kehittäminen sekä energiamurrokseen liittyvien mahdollisuuksien hyödyntäminen.

Maankäytön suunnittelussa jatketaan vireillä olevien kaavahankkeiden valmistelua. Ranuanjärven rantaosayleiskaavan tavoitteena on edetä hyväksymisvaiheeseen kevätkaudella 2027 ja Simojärven pohjoisalueiden kaavojen ehdotusvaiheeseen vuoden 2027 aikana. Lisäksi vuonna 2027 käynnistetään eläinpuiston asemakaava-alueen päivitys ja laajentaminen.

Teknisen lautakunnan toiminnassa painottuvat kunnan infrastruktuurin, kiinteistöjen ja yleisten alueiden suunnitelmallinen ylläpito ja kehittäminen. Talousarviovuonna laaditaan koko kuntaa koskeva vesihuoltosuunnitelma, johon varataan 45 000 euroa. Suunnitelma ohjaa vesihuollon kehittämistä ja tulevien investointitarpeiden arviointia. Lisäksi jatketaan yksityisteiden kunnossapidon tukemista sekä ulkoilureittien ja niihin liittyvien sopimusten kehittämistä. Kiinteistöjen energiatehokkuutta parannetaan toteuttamalla Toivolan koulun maalämpöjärjestelmä.

Varhaiskasvatusta järjestetään Hillankukan ja Kanervikon tiloissa sekä esiopetusta ja täydentävää varhaiskasvatusta Kuhan koululla ja kevätlukukaudella Kerkässä. Sivistystoimessa painotetaan opetuksen ja kasvatuksen toimintakulttuurin kehittämistä, henkilöstön osaamisen ylläpitämistä sekä digitaalisten valmiuksien vahvistamista. Toiminnassa huomioidaan myös koulukuljetusten kustannuskehitys.

Henkilöstöjohtamisessa painotetaan osaavan työvoiman saatavuutta, henkilöstön osaamisen varmistamista, työhyvinvointia ja työkykyä sekä johtamisen ja esihenkilötyön kehittämistä. Henkilöstön eläköitymiseen varaudutaan ennakoivalla henkilöstösuunnittelulla ja osaamisen siirtämisellä. Henkilöstön hyvinvointia tuetaan muun muassa työterveyshuollolla, varhaisen tuen toimintamallilla, henkilöstökoulutuksella sekä ePassi Flex -edulla.

Talousarviovuonna kehitetään edelleen kunnan tietoturvaa, tietosuojaa ja kyberturvallisuutta. Lisäksi kehitetään tiedonhallintaa,

digitaalista arkistointia ja tekoälyn vastuullista hyödyntämistä kunnan toiminnassa.

Vuoden 2027 investointimenot ovat yhteensä 830 000 euroa. Keskeisiä investointeja ovat maa-alueiden hankinnat 200 000 euroa, Kolomaan tiestön päällystäminen 250 000 euroa, Toivolan koulun maalämpö 80 000 euroa sekä varautuminen Ranuan Vuokra-asunnot Oy:n pääomittamiseen 300 000 eurolla.

Talousarvioluonnoksesta on pyydetty lausunnot seuraavilta tahoilta: Ranuan Yrittäjät ry, MTK Ranua, Ranuan matkailuyhdistys, vanhus- ja vammaisneuvosto sekä nuorisovaltuusto. Kunnan yhteistyöryhmä käsitteli talousarvioluonnosta 17.11.2026.

Kokouksessa kuullaan kunnanjohtajan yleisesittely ja osastopäälliköiden esittelyt hallintokunnittain.

Liitteenä esitys vuoden 2027 talousarvioksi ja vuosien 2028-2029 taloussuunnitelmaksi.

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että se hyväksyy vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028-2029 taloussuunnitelman. Lisäksi kunnanhallitus valtuuttaa hallinto-osaston tekemään teknisluonteisia korjauksia talousarviokirjaan.

Päätös

Lisätietoja asiasta antaa:
kunnanjohtaja Tuomas Aikkila
puh. 040 539 4293, etunimi.sukunimi@ranua.fi